

آسیب شناسی معماری، سازه و طرح درمان خانه تاریخی
چکامه

نویسنده

فرناز قدیانلو

www.ketab.ir

سرشناسه	:	قدیانلو، فرناز، ۱۳۶۵-
عنوان و نام پدیدآور	:	آسیب شناسی معماری، سازه و طرح درمان خانه تاریخی چکامه / نویسنده فرناز قدیانلو.
مشخصات نشر	:	کرج: موسسه نشر سیمرغ آسمان آذرگان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۹۵ ص: مصور (رنگی)، نقشه (رنگی).
شابک	:	۸۵۰۰۰۰ ریال 5-308-282-978
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	ساختمان های تاریخی — ایران — نگهداری و مرمت — نمونه پژوهی
موضوع	:	Historic buildings -- Conservation and restoration -- Iran -- Case studies
موضوع	:	ساختمان های تاریخی — ایران — شیراز — نگهداری و مرمت
موضوع	:	Historic buildings -- Conservation and restoration -- Iran -- Shiraz
موضوع	:	معماری — ایران
موضوع	:	Architecture -- Iran
رده بندی کنگره	:	NA۷۴۲۱
رده بندی دیویی	:	۷۲۸/۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۴۰۶۸۰۷

آسیب شناسی معماری، سازه و طرح درمان خانه تاریخی چکامه

نویسنده: فرناز قدیانلو

مؤسسه نشر سیمرغ آسمان آذرگان

تألیف و چاپ: اول ۱۴۰۰

چاپ و تصاویر: چاپ پارمیدا

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۸۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۸۲-۳۰۸-۵

آدرس: کرج، جاده ملارد، گلستان ۴۳، ساختمان دیبا، واحد ۲۹ - کد پستی: ۳۱۶۶۹۳۶۸۶۹

فهرست

۷.....	پیشگفتار
فصل اول	
۹.....	کلیات
۱۵.....	اهداف
۱۶.....	سؤالات
۱۶.....	فرضیات
فصل دوم	
۱۷.....	شناخت بستر (جغرافیایی، تاریخی، اقلیمی)
۱۷.....	فارس، شیرازه فرهنگ و تمدن ایران زمین
۲۰.....	وجه تسمیه شیراز
۲۳.....	اقلیم استان
۲۶.....	شهرستان‌های استان
۲۷.....	مختصری در مورد بافت تاریخی فرهنگی شهر شیراز
۳۶.....	همجواری‌های خانه چکامه
۳۸.....	حرم شاهچراغ
۳۹.....	مسجد نو
۴۰.....	خانقاه احمدی
فصل سوم	
۴۳.....	شناخت بنا
۴۳.....	موقعیت و شناخت بنا
۴۵.....	مشخصات بنا
۴۶.....	تاریخچه بنا
۴۶.....	پلاک‌های همجوار
۴۷.....	جهت قرارگیری ابنیه در بافت
۴۹.....	معرفی ترسیمی اثر
۵۳.....	تزیینات خانه چکامه
فصل چهارم	
۶۱.....	مستند نگاری و مطالعات تطبیقی
۶۱.....	مطالعات تاریخی بافت شهر
۶۵.....	توصیف خانه ای که بروگش در آن اقامت داشت
۶۵.....	معرفی خانه‌های مورد مطالعه تطبیقی

۷۰	 بررسی ترکیب توده و فضای کلی خانه ها
۷۳	 مقایسه الگوی حیاطها
۷۵	 بررسی و قیاس تک فضاها
۸۰	 مقایسه تطبیقی سازه ها (مصالح و پوشش ها)
۸۱	 مقایسه تطبیقی تزئینات
۸۶	 مقایسه تطبیقی بازشوها
۸۹	 مقایسه تطبیقی حوض و باغچه در دوره های قبل از قاجار

فصل پنجم

۹۷	 آسیب شناسی و ارائه طرح مرمت
۹۷	 مبانی مرمت
۹۸	 مداخله بر بنا
۹۸	 ادراک روح حاکم بر آثار تاریخی
۹۸	 هدف از مداخلات
۹۹	 تجزیه و تحلیل مطالعات آسیب شناسی
۹۹	 عوامل مخل
۱۱۸	 آسیب نگاری و طرح مرمت (درمان)
۱۹۳	 منابع

پیشگفتار

مرمت کاری آئینی و مستمر است که نمی‌توان آن را در یک زمان مشخص به صورت مقطعی آن هم به شکل مسکن اعمال کرد. مرمت به دو صورت امکان پذیر است، تعمیر و نگهداری. تعمیر در برگیرنده مجموعه دخالت‌هایی است که جملگی آن‌ها سعی در بهبود وضعیت کالبدی فضای شهری دارند. تعمیر، گاهی به صورت مقطعی و زمانی به شکل مداوم در اثر انجام می‌پذیرد. اما نگهداری، نگرشی فراتر از تعمیر به اثر دارد. نگهداری به روز بودن اثر را در نظر قرار می‌دهد و دربرگیرنده مجموعه دخالت‌هایی است که سعی در بهبود وضعیت فضای شهری (فعالیت + کالبد) و معاصر سازی آن دارند (حبیبی، مقصودی، ۱۳۸۸، ۱۸). پس از اطلاعات کافی نسبت به بنا، تشخیص آسیب اولین وظیفه مرمتگر می‌باشد که بایستی صبورانه و از راه صحیح به آن نزدیک شود. مرمتگر باید با تحقیق بسیار دقیق کارش را با شناسایی علت‌های اساسی (اغلب متفاوت و دارای اشکال گوناگون و پیچیده) آسیب به انجام رساند (آنجلین دوسات، ۱۳۸۷، ۲۰).

مرمت به سه طریق قابل اعمال می‌باشد: ۱- بهسازی: بهسازی شامل اقداماتی است که به منظور بهبود کالبد، که در نتیجه فرسایش فعالیت تحقق یافته است، در کوتاه مدت صورت می‌پذیرد. در واقع بهسازی زمانی صورت می‌گیرد که فرسودگی نسبی فضا از لحاظ عملکردی حادث شده باشد. بهسازی می‌تواند اقدامات بازیافت، مراقبت و جلوگیری و ضمانت، حمایت، استحکام بخشی، توانبخشی، بهبود و سازماندهی و بازآبادی را در برگیرد. ۲- نوسازی: نوسازی زمانی انجام می‌شود که فضای شهری، مجموعه و یا بنا از کارکردی مناسب و معاصر برخوردار بوده ولی فرسودگی نسبی کالبدی فضایی سبب کاهش بازدهی و کارایی آن شده است. نوسازی مجموعه اقداماتی را شامل می‌شود که در عین حفاظت بنا، مجموعه و یا فضای شهری کهن، سازمان فضایی مربوط را معاصر سازی نموده و امکان بازدهی بهینه آن را فراهم آورد. نوسازی هفت دسته از اقدامات را شامل می‌شود: تجدید حیات، انطباق و به روز کردن، تبدیل و دگرگونی، حفاظت، نوشدن، احیا، تعمیر. ۳- بازسازی: بازسازی به معنای از نو ساختن است. بازسازی زمانی صورت می‌گیرد که در بنا، مجموعه و یا فضای شهری، فرسودگی به صورت کامل ایجاد شده باشد. فرسودگی کامل معمولاً بر اثر فرسودگی (نسبی یا کامل) فعالیت و کالبد توأمان صورت می‌پذیرد. این امر معمولاً برای ایجاد حیات جدید در سازمان فضایی فرسوده (بنا، مجموعه، بافت) به کار می‌رود. امروزه آنچه از بازسازی مراد می‌شود ایجاد فضای شهری معاصر یا سازمان فضایی جدید و موزونی است که بتواند گفت و گوی خلاق بین گذشته و آینده را نشان دهد. فرآیند بازسازی معمولاً با اقدامات تخریب، پاکسازی و آواربرداری، دوباره‌سازی تعریف می‌شود (حبیبی، مقصودی، ۱۳۸۸، ۱۹).

هدف اصلی در این کتاب ارائه طرح مرمت برای خانه چکامه بوده که از طریق بهسازی ملات و متعاقب آن ارتقاء کیفیت ملات کاهگل ارائه می گردد. از آنجا که اکثر خانه های به جا مانده در شهر شیراز مربوط به دوره قاجار و بعد از آن می باشد سعی بر آن شده تا مطالعه تطبیقی بین خانه های نظیر خانه سعادت، اسدی، جلال صاحب الامر، ناصر ابطحی، شاپور احمدپور، محمد حفیظ، پوست فروش پرداخته شود از آنجا که سازماندهی فضایی از شاخص های این دوره ها می باشد این مطالعه بر روی نحوه قرارگیری اتاق ها، دسترسی ها و تزئینات داخلی، ترکیب توده، الگوی حیاط ها، سازه، تزئینات و بازشوها و ... انجام گرفته است. در این کتاب ابتدا در فصل مبانی نظری حوزه های مرتبط با شناخت بستر به همراه شناخت بنا ارائه می گردد در ادامه آسیب شناسی بصورت عوامل طبیعی و انسانی بررسی شده و در فصول بعدی مستند نگاری صورت گرفته و تجارب و نمونه هایی بصورت تطبیقی با خانه چکامه ارائه می شود. در آخر نیز طرح مرمت خانه چکامه ارائه می گردد.